

INFORMÁCIE PRE OBETE DISKRIMINÁCIE A PORUŠOVANIA ĽUDSKÝCH PRÁV V SÚVISLOSTI S POSKYTOVANÍM ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Právo na zdravie je základným ľudským právom, ktoré zahŕňa fyzické a duševné zdravie osoby a prístup k zdravotnej starostlivosti.

V oblasti zdravotnej starostlivosti je štát povinný garantovať aj iné práva a slobody, napríklad:

- právo na život,
- zákaz mučenia a iného krutého, neludzského a ponižujúceho zaobchádzania,
- právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti,
- právo na rovné zaobchádzanie,
- právo na ochranu súkromného a rodinného života,
- právo na informácie.

Právo na život – znamená povinnosť štátu zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť k usmrteniu jednotlivca a urobiť všetky kroky potrebné na ochranu života. Povinnosť konať tak, aby nedošlo k smrti a vykonať všetky kroky na záchranu života nemá len štát, ale aj zdravotnícke zariadenie, ktoré jednotlivcovi poskytuje zdravotnú starostlivosť.

Zákaz mučenia a iného krutého, neludzského a ponižujúceho zaobchádzania – porušením tohto zákazu môžu byť aj prípady, keď je odmietnuté poskytnutie zdravotnej starostlivosti alebo nie je zabezpečená naliehavá zdravotná starostlivosť, alebo keď je vykonaná násilná sterilizácia.

Právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti – vychádza z potreby prejavovať úctu k hodnote ľudskej bytosti, jej osobnosti a individualite, vrátane jej ochrany, ako aj slobodu rozhodovať o sebe, a to priamo alebo sprostredkované.

Právo na ochranu súkromného života – v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti je vysoké riziko zásahov do práva na súkromný a rodinný život, a to najmä vo forme zásahov do fyzickej a psychickej integrity človeka. Ide napríklad o akýkoľvek lekársky úkon, ku ktorému jednotlivec nedal súhlas.

Právo na informácie – je dôležitou súčasťou práva na zdravie. Najmä informácie o zdravotnom stave pacienta, diagnóze, závažnosti a nežiadúcich účinkoch navrhovanej liečby, možných alternatívach navrhovanej liečby, bolestivosti a priebehu liečby, následkoch a rizikách liečby, vrátane ich pravdepodobnosti a informácia o tom, čo sa stane, ak pacient navrhovanú liečbu alebo zákrok odmietne.

Pri uplatňovaní práva na informácie zohráva dôležitú úlohu tzv. informovaný súhlas, ktorého účelom je, aby jednotlivec mohol robiť slobodné a informované rozhodnutia týkajúce sa svojho zdravia a zdravotnej starostlivosti, ktorá mu je poskytovaná.

Právo na rovnaké zaobchádzanie – zásada rovnakého zaobchádzania vychádza z rešpektovania zákazu diskriminácie. Diskriminácia je konanie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako s inou osobou v porovnateľnej situácii. Pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti sú poskytovatelia zdravotnej starostlivosti povinní dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania a zákaz diskriminácie.

Aké sú dôvody diskriminácie?

K diskriminácii môže dôjsť z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.